

ZIEKENHUISZORG

PREMIUM

21 MEI 2025

712 KEER GELEZEN

[Opslaan](#) [Reacties](#) 1 [Delen](#)

Onderzoek surftherapie abrupt gestopt na oprichting longcovidpoli's bij umc's

Suzanne Bremmers

Met de oprichting van gespecialiseerde poliklinieken voor de behandeling van post-covid bij de umc's stopt ook het onderzoek en financiering van andere methodes. Een daarvan is het programma 'Zelfzorg aan zee' van de Surfkliniek, opgericht door revalidatiearts Tijs van Bezeij.

Foto: Debby Bierman

Twaalf uitbehandelde long-covid patiënten heeft revalidatiearts Van Bezeij weer aan het werk gekregen met surf-therapie. Natuurlijk zijn dat er te weinig om gedegen conclusies te kunnen trekken, maar het team kreeg ook geen kans om het medische programma wetenschappelijk beter te onderbouwen. De studenten zaten al aan tafel van de behandellocatie van Zelfzorg aan zee in Petten, maar het onderzoek is stopgezet. Van Bezeij: "Niet alleen het onderzoek stopt, maar ook de samenwerking. We wisselen helaas ook nauwelijks meer kennis uit."

Eerste golf

Voor de deur van de Surfkliniek, net achter de dijk, begint de zee. Binnen is er licht, ruimte en rust. In de hoek staat een oefen-surfboard, maar die wordt zelden gebruikt, want gedrild werken met een standaardprogramma, is niet de manier waarop Van Bezeij en het team werkt. Persoonsgericht is het uitgangspunt hier. En snel de eerste golf pakken. Als het moet met de auto over de dijk heen tot aan de zee, liggend op het surfboard, met begeleiding in zee, met een helm, ook al is het maar één golf. Het kan, vinden ze hier.

Extreme prikkel

In de gespecialiseerde poliklinieken in de zeven umc's worden long covid patiënten vooral behandeld met medicatie. Met surf-therapie worden er volgens Bezeij ook stoffen in het lichaam aangemaakt. Het gaat om stoffen die een belangrijke rol spelen in het herstel, welbevinden en de regulatie van het lichaam. Verbetering van de vermoeidheid komt niet door het surfen zelf. Het surfen wordt gebruikt om een extreme prikkel te geven aan de hersenen. Leren surfen is ook niet het doel. Het gaat om de reactie van de hersenen op een onverwachte gebeurtenis. Een golf in dit geval. Deelnemers moeten iets doen op dat moment, ook al weten ze totaal niet wat.

Pilot

De studenten zouden de surftherapie, deels gebaseerd op het werk *Blue Mind* van Wallace J. Nichols, onderzoeken naar aanleiding van een pilot. Uit de pilot blijkt dat twaalf uitbehandelde long-covid patiënten binnen tachtig therapie-uren weer aan het werk zijn gegaan. Niet allemaal bij dezelfde werkgever overigens. Sommigen zijn wat anders gaan doen. Uit de data blijkt ook dat deelnemers van Zelfzorg aan zee acht keer meer resultaat ervaren in verbetering van de vermoeidheid dan de huidige long covid zorg. De vermoeidheid is gemeten met de vragenlijst Checklist Individuele Spankracht (CIS), de gestandaardiseerde vragenlijst bij covid klachten.

Teruggefloten

Een hoogleraar van een umc zag die eerste resultaten en besloot de therapie uitgebreid te onderzoeken. Van Bezeij wil de naam van de hoogleraar niet noemen omdat hij hoopt dat er in de toekomst toch nog samengewerkt kan worden. Niet lang na de komst van de bijbehorende studenten werd de hoogleraar volgens Van Bezeij teruggefloten door zijn vakgroep en werd het onderzoek gestopt.

Tegenwerking

Het is niet de eerste keer dat Van Bezeij tegenwerking van hogerhand ervaart bij zijn innovaties. Als revalidatiearts van Heliomare zette hij in 2021 de 'optimum care' op, waar hij patiënten behandelde die langdurig op de Intensive Care lagen

en nauwelijks van de beademing afkwamen. Hij mobiliseerde deze mensen om op eigen kracht van de beademing af te komen. Met succes. Patiënten lagen door Van Bezeij zestig dagen korter op de Medium Care, waarvan veertig dagen Intensive Care. Toch stopte het bestuur van Heliomare de financiering. De **IC-capaciteit in Nederland** wordt zo klein mogelijk gehouden vanwege de hoge kosten. Twee maanden later brak de corona-crisis uit.

Olifant

De financiële weerstand weerhoudt Van Bezeij niet om door te gaan met zijn behandelmethodes voor patiënten, ook al weet hij dat financiering pas komt als er voldoende bewijs is, en het heel moeilijk is om voldoende bewijs te verzamelen zonder financiering. “Vroeger gedroeg ik me als een olifant in een porseleinkast. Dat doe ik niet meer. Het is zoals het is.”

Klein ogenblik

Het idee voor surf-therapie van Van Bezeij begon in 2014 toen hij nog bij revalidatiecentrum Heliomare werkte en op zijn vrije dag ging surfen. Onderweg naar zee kwam hij een revalidant tegen achter een rollator. Hij kon moeilijk lopen. “Ik zag hem naar mij kijken en toen ik naar hem toe liep, zei hij: ‘waarom jij wel en ik niet?’ Ik vroeg hem of hij mee wilde. Dat heeft hij gedaan met hulp van zijn fysiotherapeut. Hij stond maar een heel klein ogenblik op de plank, maar dat ene moment gaf hem zo’n *boost*. Hij dacht: als ik dit kan, kan ik veel meer.”

Vergoeding

Van Bezeij ontwikkelde de surf-therapie voor mensen met niet aangeboren hersenletsel. Later kwamen daar mensen met long-covid klachten bij omdat Van Bezeij de klachten herkende. De kosten voor het medische programma -een kleine 9000 euro inclusief een reis naar Tenerife, alleen in de winter- betalen patiënten zelf. Het programma wordt vergoed door een aantal schadeverzekeraars en werkgevers.

Motivatie

Onder de deelnemers veel artsen, verpleegkundigen en paramedici. Dat komt waarschijnlijk omdat zij genoeg hebben van de geprotocolleerde behandelingen, denkt fysiotherapeut en oud-deelnemer van Zelfzorg aan zee Natasja Overbeek. Bij Zelfzorg aan zee is de behandeling gepersonaliseerd. “Het afwerken van een standaard programma werkt alleen maar demotiverend bij revalidatie. Het volhouden van een programma gaat zoveel makkelijker als de motivatie uit jezelf komt of uit de wens om nog een keer een golf te pakken.”

Geen abracadabra

Leren surfen en het hebben van long covid lijkt in eerste instantie geen goede match. Surfen is fysiek intensief en sommige patiënten met long covid zijn zo moe

dat ze alleen maar op de bank kunnen liggen. Bovendien blijkt uit de ervaringen van long-covid patiënten dat pogingen om een conditie weer op te bouwen met bijvoorbeeld fitness juist het tegenovergesteld effect hebben. De sleutel naar verbetering ligt volgens Van Bezeij in het feit dat tijdens het surfen een ander deel van de hersenen wordt aangezet. Van Bezeij ziet die verschoven hersenactiviteit ook terug op de 3D elektro-encefalogram (eeg) die bij deelnemers gemaakt worden voor en na het surfen. “Dit bewijs helpt deelnemers enorm. Het geeft ze houvast. Ze zien terug wat ze ook voelen. Het bevestigt ook wat wij denken. Het is geen sprookje en het is geen abracadabra.”

Vertrouwen

De eerste resultaten zijn veelbelovend, maar geeft Van Bezeij ook toe, dit zijn mensen die verder willen; mensen die geen genoegen nemen met de resultaten van het standaard revalidatieprogramma. Zonder verdere wetenschappelijke resultaten is het lastig om mensen met long covid te overtuigen het programma te volgen. Dat moet nu dus op vertrouwen en dat is moeilijk, vertelt Van Bezeij. “Het is letterlijk koudwatervrees. Mensen kunnen zich niet voorstellen dat ze van al die uren op de bank naar leren surfen kunnen gaan. Uiteindelijk telt het resultaat. Dat is waar we voor gaan, bij elke deelnemer opnieuw. En elke deelnemer levert weer een nieuwe deelnemer op door goede ervaringen.”

Protocollen volgen

Geen wetenschappelijk onderzoek betekent ook geen enkele kans op opname in het verzekerde pakket. Van Bezeij heeft dat geaccepteerd. Hij ziet er ook de voordelen van in, want niemand vertelt hem nu dat hij de protocollen moet volgen omdat het anders te duur wordt. Ook het werken met vooruitstrevende technologieën als de 3D-eeg zou nooit gemogen hebben van de vakgroep bij een standaard zorgaanbieder.

Energie

De vraag is wel hoe lang Van Bezeij dat financieel kan volhouden, want hij verdient er niets aan en heeft nog geen salaris kunnen uitbetalen. Het revalidatieprogramma wordt onbezoldigd gedraaid door zorgprofessionals. Van Bezeij leeft vanuit een spaarpot. Dat moet wel verbeteren, erkent hij. Aan de andere kant, de energie die hij ziet bij de deelnemers door de vooruitgang die ze boeken, ja, dat is zo veel waard.

27 miljoen euro is door het ministerie van VWS vrijgesteld voor de oprichting van longcovidpoli's voor de behandeling van post-covid. Deze 'expertisecentra' worden opgezet binnen de zeven Nederlandse umc's. In Nederland zijn er zo'n 60 tot 90.000 mensen met post-covid klachten. Bij de umc's is er plaats voor de behandeling van 1000 patiënten. De kennis die daar wordt opgedaan, moet via richtlijnen doorgegeven worden aan de huisarts en samenwerkende ziekenhuizen in de regio. Op die manier moeten alle patiënten worden bereikt.

Eerder uitte Wink de Boer, MDL-arts en oud-medisch directeur bij het Brabantse ziekenhuis Bernhoven **kritiek op deze gang van zaken**. De Boer was bezig met het opzetten van een kliniek voor post-virale aandoeningen als post-covid en chronisch Q-koorts vermoeidheidssyndroom, maar het is de vraag of dit nog gefinancierd wordt met de komst van de longcovidpoli's.

 Reageer op dit artikel Deel dit artikel

Suzanne Bremmers

PREMIUM

ma 04 nov 2024 | Achtergrond

Elf handvatten voor dementievriendelijke ziekenhuiszorg

PREMIUM

vr 18 okt 2024 | Achtergrond

David Baden: 'Verzekeraars nemen niet het voortouw bij financiering gezondheidswinst'